



בש"פ 3212/15 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 3212/15

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז

העורר: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי לנוער
בירושלים מיום 6.5.2015 במ"ת 52240-11-13
שניתנה על ידי כבוד השופט ר' כרמל

תאריך הישיבה: כ"ג באייר התשע"ה (12.5.2015)

בשם העורר: עו"ד ארז בר-צבי

בשם המשיבה: עו"ד עילית מידן

החלטה

1. בפני ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי לנוער בירושלים מיום 6.5.2015 (מ"ת 52240-11-13, השופט ר' כרמל). בהחלטה זו נקבע כי העורר יישאר במעצר עד ליום 19.5.2015, הוא המועד שבו קבוע הדיון לטיעונים לעונש במשפט המתנהל נגדו, לאחר שאשמתו נקבעה.

עמוד 1



2. ביום 27.11.2013 הוגש לבית המשפט המחוזי כתב אישום כנגד העורר, יליד 1998, וכנגד קטין אחר (להלן יחד: הנאשמים). על-פי כתב האישום, הנאשמים ואדם נוסף עלו על מונית בבית שמש, ולאחר מספר דקות נסיעה ביקשו מהנהג שיעצור. האדם הנוסף הצמיד סכין יפנית לגרונו של הנהג, ואמר "זה שוד, תביא לי את כל הכסף". הנהג הוציא מכיס חולצתו שטר של 100 שקלים ומסר לו אותו. במקביל לכך, הנאשמים יצאו מהמונית ותקפו את הנהג. העורר עצמו הקיף את הרכב, נעמד ליד הנהג ובעט בו בצלעותיו. כתב האישום, כפי שהוגש, ייחס לנאשמים עבירה של שוד בנסיבות מחמירות לפי סעיף 402(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.
3. בד בבד עם הגשת כתב האישום, המדינה הגישה בקשה לעצור את הנאשמים עד תום ההליכים המשפטיים כנגדם. ביום 2.12.2013 קבע בית המשפט המחוזי (השופטת נ' בן אור) כי ישנן ראיות לכאורה כנגד הנאשמים, והורה על קבלת תסקיר מעצר בעניינם, כפי שמורה החוק ביחס לקטינים. ביום 5.12.2013, לאחר קבלת התסקיר בעניינו של העורר, נקבע כי הוא ישוחרר לפנימיית קריית יערים, ובה ישהה בתנאי מעצר בכפוף לכך שיהיה רשאי לצאת לכל פעילות שמתקיימת בפנימייה בליווי המדריכים. כמו כן, נקבע, כי בסופי השבוע שבהם ישנה חופשה מהפנימייה, ישהה העורר במעצר בית מלא בבית אמו, תוך שאמו ואחותו משמשות כמפקחות עליו.
4. ביום 7.7.2014 הורה בית המשפט המחוזי על הקלה בתנאי השחרור של העורר, בהמלצתו של שירות המבחן. בהתאם לכך, הותר לעורר לצאת מהפנימייה ולחזור אליה ללא ליווי. כן נקבע כי בזמני החופשות ובמהלך חודש אוגוסט כולו, ישהה העורר בבית אמו ויוכל לצאת ממנו בכל שעות היום בכפוף לליווי צמוד של אחד המפקחים עליו. בנוסף נקבע כי ככל שניתן יהיה להעסיק את העורר בעבודות בפנימייה במהלך חודש אוגוסט, הוא יהיה רשאי להשתלב בעבודות אלו.
5. ביום 9.9.2014 הודה העורר במסגרת הסדר טיעון בכתב אישום מתוקן, שבו יוחסה לו העבירה של שוד בנסיבות מחמירות, כמו בכתב האישום המקורי, אך לנאשם הנוסף יוחסה רק עבירה של סיוע לשוד בנסיבות מחמירות. התיק נקבע לטיעונים לעונש ואלה נדחו מעת לעת לבקשתו של שירות המבחן.
6. ביום 1.1.2015, בשל התדרדרות בתפקודו של העורר בפנימייה, הורה בית המשפט המחוזי על הוצאת צו הסתכלות בעניינו של העורר במסגרת מעון נווה חורש (להלן: המעון). הצו ניתן למשך 70 ימים, והוארך מאוחר יותר.
7. העורר ברח מן המעון ביום 30.4.2015, נתפס והוחזר אליו לאחר שהוזהר, ואז שב וברח ממנו ביום 3.5.2015. באותו מועד נעצר העורר בעקבות בריחתו, ומאז מעצרו הוארך בבית משפט השלום לנוער בירושלים מעת לעת (מ"י 5938-01-15). יוער, כי במכתבו של מנהל המעון מיום 3.5.2015 הוא הצביע על קשיים בהתנהגותו של העורר במעון ובחופשות ממנו, לרבות צריכת סמים, ולכן ביקש לסיים את התהליך האבחוני ואת שהותו של העורר במקום.
8. בהמשך למעצרו של העורר לאחר הבריחה מהמעון, הוגשה בקשה לעיון חוזר בעניין המעצר לבית המשפט המחוזי שבו מתנהל משפטו. בקשה זו כוונה לכך שהעורר ישוחרר למעצר בית מלא בבית אמו. בית המשפט המחוזי (השופט ר' כרמל) דחה את הבקשה בהחלטה העומדת בבסיסו של הערר הנוכחי. בית המשפט המחוזי ציין כי העורר



ברח פעמיים מן המעון שבו שהה. הוא הוסיף וציין כי ההליך העיקרי, שבו כאמור העורר כבר הודה וניתנה בו הכרעת דין, קבוע לטיעונים לעונש ליום 19.5.2015, ושירות המבחן התבקש ממילא להכין תסקיר לאותו מועד. בנסיבות העניין, נקבע כי אין לשחרר את העורר למעצר בית מלא בבית אמו, בשים לב לכך שהעורר נמלט בשתי הזדמנויות מהמעון, ולכן לא ניתן לתת אמון בכך שיקפיד על שהות במעצר הבית. בית המשפט המחוזי הורה כי העורר ישהה במעצר עד למועד הדיון, וכי השאלה של המשך מעצרו תתברר אף היא באותו דיון.

הערר

9. הערר שבפני מכוון לשחרורו של העורר בערבויות מתאימות לצורך הבטחת התייצבותו במשפט.

10. בא-כוח העורר טוען כי עילת המעצר בעניינו חלשה, לנוכח חלוף הזמן מאז ביצוע השוד שעליו נסב כתב האישום. הוא מצביע על כך שבמשך מרבית התקופה שחלפה מאז ביצוע העבירה העורר היה בתהליך של שיקום, אשר בו חלה תפנית לרעה רק לאחרונה, בשל קשיים שחווה במסגרת הטיפולית, ולא בשל רצון להימלט מאימת הדין. בא-כוח העורר סבור כי בית המשפט המחוזי היה צריך לבחון את החלופה שהציע, היינו את מעצר הבית המלא של העורר בבית אמו, תוך מתן משקל של ממש לעובדת היותו קטין ולכך שמעצרו של קטין אמור להיות מוצא אחרון. עוד הוא טוען כי היה על בית המשפט המחוזי לתת משקל לכך שהפרת הצו נעשתה על-ידי העורר ללא עבירה נלווית נוספת, עובדה התומכת לשיטתו גם כן בשחרורו לחלופת מעצר.

11. במסגרת הטיעון בפני הוסיף בא-כוחו של העורר כי ניתן להשלים את חלופת המעצר המוצעת בהתקנתו של איזוק אלקטרוני. בדיון נכחו אמו של העורר ודודו, אשר לגביו נטען כי יוכל להצטרף כאחד המפקחים על העורר בשעות שבהן אינו עובד.

12. המדינה טוענת כי דין הערר להידחות. לטענת באת-כוח המדינה לא ניתן לתת אמון בעורר, אשר נמלט ממעון נעול פעמיים. עוד היא טוענת כי העורר קיבל הזדמנויות בעבר, אלא שהוא לא הצדיק את האמון שניתן בו – ובכלל זה, העובדה שתחילה נשלח ללימודים בפנימייה עם שהות של סופי שבוע בביתו, ובהמשך למעון נעול שאליו אף הוחזר לאחר הבריחה הראשונה. באת-כוח המדינה מצביעה על כך שההתדרדרות שאליה כיוון שירות המבחן נוגעת גם לכך שנגד העורר הוגשו שני כתבי אישום לבית משפט השלום (האחד בגין החזקת דוקרן והאחר בגין הפרת הוראה חוקית ופריצה לרכב), וכי עובדה זו אף מגבירה את מסוכנותו ואת חוסר היכולת לתת בו אמון בשלב זה. כן מצביעה המדינה על כך שבתסקיר שירות המבחן הראשוני בעניינו של העורר, מיום 5.12.2013, צוין כי האם אינה מפקחת סמכותית מבחינתו של העורר, ולכן בעת הזו התאמתה לשמש בתפקיד זה אף נמוכה יותר בשים לב להתדרדרות במצבו. לטענת באת-כוח המדינה, בשלב זה שלאחר הכרעת הדין במשפטו של העורר וערב גזר דינו, אף נחלשת ההצדקה לשחרורו בשים לב למכלול הנסיבות שתוארו.

דיון והכרעה

13. לאחר ששקלתי את הדברים אני סבורה שדין הערר להידחות.



14. אכן, לא ניתן לחלוק על כך שבעניינם של קטינים יש לעשות כל מאמץ למציאתה של חלופת מעצר. עם זאת, הבחינה נעשית לפי נסיבותיו של הקטין בכל מקרה (ראו סעיף 10א לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971; בש"פ 942/14 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 20 (13.2.2014)). בענייננו, האמת ניתנת להיאמר, כי בשלב זה לא עמדה בפני בית המשפט המחוזי, ואף לא עומדת בפני, חלופת מעצר שניתן לומר עליה כי היא הולמת את הנסיבות.

15. אין ספק כי יש בחלוק הזמן כדי להקחות את המסוכנות העולה מכתב האישום, אך זאת כאשר לא מתווספות בחלוק הזמן אינדיקציות נוספות למסוכנות. בענייננו, אינדיקציות כאלה עולות מן המעשים המיוחסים לעורר בעת האחרונה - כפי שעולה במצטבר מכתבי האישום הנוספים שהוגשו נגדו ומהתנהגותו במעון.

16. יש לציין כי עד כה נעשו מאמצים לא מבוטלים לשלב את העורר במסגרת שיקומית ובחלופת מעצר מתאימה, על אף הספקות שעלו ביחס למפקחים שהוצעו, ואף לאחר שהעורר ברח מן המעון שבו שהה. בעניינם של קטינים יש לבקר חלופת מעצר, וכן להעדיף חלופות טיפוליות ושיקומיות על השמה מאחורי סורג ובריח (ראו למשל: בש"פ 7842/10 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 21 (3.11.2010)). כך אכן נעשה בענייננו. אולם, בעת הזו קיים קושי לתת אמון בעורר לנוכח בריחתו מן המעון, אשר לכאורה הוא מסגרת מפקחת הדוקה יותר מזו שניתן לצפות לה בביתו של העורר בשלב זה.

17. אין בכל אלה כדי לשלול את הצורך לשקול חלופה למעצר - אולם שקילה זו חייבת להיעשות כעת על בסיס תסקיר עדכני שיבחן את צרכיו של העורר ואת התאמתן של החלופות לנוכח הקשיים הרבים שהתעוררו. יש להניח כי האפשרויות שעליהן הצביע בא-כוחו של העורר, שלא היו בפני בית המשפט המחוזי, ובכללן האפשרות להסתייע באנשים נוספים מבני המשפחה המורחבת של העורר, ייבדקו אף הן על-ידי שירות המבחן, וכי בא-כוחו של העורר יפנה את תשומת ליבו של שירות המבחן אליהן.

18. במהלך הדיון עדכן בא-כוחו של העורר כי מועד הטיעונים לעונש בעניינו של העורר אף הוקדם ליום 18.5.2015. נכון יהיה בשלב זה לאמץ מבט הצופה פני עתיד ולהתמקד בבחינת מירב האפשרויות בעניינו של העורר, בשים לב, בין השאר, לאמור בתסקיר שיוכן, ולהתקדמות הדיון בתיק העיקרי.

19. סוף הדבר: הערר נדחה.

ניתנה היום, כ"ג באייר התשע"ה (12.5.2015).

ש ו פ ט ת